

בג"צ 8551/16 - מיכאל שר נ' מדינת ישראל - בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו כב' השופט בני שגיא

סדר דין פלילי - אחר

var MareMakom = "בגצ 8551/16 - מיכאל שר נ' מדינת ישראל - בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו כב' השופט בני שגיא, תק-
על 2016(4), 9225 (11/12/2016)";p.IDHidden{display:none ;}

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"צ 8551/16

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופטת מ' מזוז

העותר: מיכאל שר

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל - בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו כב' השופט בני שגיא

עתירה ובקשה למתן צו על תנאי

בשם העותר: בעצמו

בשם המשיבה: עו"ד יונתן ציון-מוזס

פסק-דין

השופטת ד' ברק-ארז:

1. העתירה שבפנינו מכוונת נגד החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 23.8.2016 (ת"פ 39188-06-13, השופט ב' שגיא) בעניין שימועה של הכרעת הדין בהליך פלילי שמתנהל נגד העותר. לטענת העותר, החלטה זו לוקה בחוסר סבירות קיצונית ואף ניתנה בחוסר סמכות. בצד זאת התבקש בעתירה מתן צו שיאסור על בית המשפט המחוזי להמשיך ולדון בתיק, על דרך השלמתו של שלב גזר הדין, עד להכרעה בעתירה.

רקע ועובדות רלוונטיות

2. נגד העותר, עורך דין במקצועו, הוגש כתב אישום מתוקן המייחס לו עבירות של גניבה בידי מורשה, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ומשיכת שיק ללא כיסוי. על-פי הנטען, העותר ביצע את העבירות המיוחסות לו, בין היתר, בכך שעשה שימוש לצרכיו בכספים אשר הופקדו אצלו בנאמנות על-ידי לקוחותיו.

3. ההליך הפלילי בעניינו של העותר התנהל בפני השופט ד"ר ע' מודריק בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו. ביום 30.8.2015, לאחר שהסתיימו פרשות התביעה וההגנה והוגשו סיכומים בכתב מטעם התביעה, הגישו באי-כוחו של העותר בקשה כי סיכומי ההגנה יישמעו בעל-פה.

4. בהתאם לכך, נקבע דיון לשמיעת הסיכומים מטעם ההגנה ליום 8.10.2015. העותר לא התייצב לדיון ביום 8.10.2015 ואף לא לדיונים שנקבעו אחריו. באי כוחו של העותר הודיעו כי הם אינם יודעים היכן הוא נמצא, וצינו כי אין באפשרותם לטעון בהיעדרו.

5. ביום 14.10.2015 נתן השופט מודריק החלטה שבה הורה על הוצאת צו הבאה נגד העותר. דא עקא, העותר לא אותר ולא התייצב גם לדיון הבא שנקבע לשם שמיעת הסיכומים ביום 22.11.2015. בתום הדיון נתן השופט מודריק החלטה נוספת, שבה קבע כי הוא רואה את העותר כמי שוויתר על זכותו לסכם את טענותיו. בהמשך לכך קבע השופט מודריק כדלקמן:

"לדעתי, זכותי, סמכותי ואולי חובתי לכתוב את הכרעת הדין, ולהזמין את הנאשם [הוא העותר - ד' ב' א'] לשימוע הכרעת הדין. ברור לי שאם הנאשם לא יתייצב ביום הכרעת הדין לא אוכל להקריא אותה שלא

בנוכחותו. כיוון שאני מסיים את שירותי כשופט ביום 15.1.2016, אם ביום מן הימים יואיל הנאשם להתייצב לדיון, יצטרך לדון בעניינו שופט שיבוא במקומי. השופט לעתי[ד] יצטרך לקבל החלטה מאיזו נקודה בדיוק הוא ממשיך את המשפט".

6. העותר לא התייצב למועד נוסף שנקבע לדיון ביום 13.12.2015, ואף לא לדיון שנקבע לשם הקראת הכרעת הדין בעניינו ביום 14.1.2016, ערב סיום כהונתו של השופט מודריק. לפיכך, נתן השופט מודריק החלטה בנוסח הבא:

"הכרעת הדין נכתבה ונחתמה. היא מוחזקת במערכת נט המשפט במצב של 'חסוי בפני הכל פתוח לשופט וצוותו'. יחליט השופט הבא בעקבותי, באיזו דרך הוא ממשיך את המשפט מן השלב שהגעתי אליו, אחרי שהנאשם יאותר או שיתייצב".

7. ביום 3.2.2016 נערך דיון בהליך הפלילי בעניינו של העותר, זו הפעם בפני כבוד השופט ב' שגיא. סנגוריו של העותר דיווחו כי עדיין לא נוצר קשר עמו וכי הם אינם יודעים היכן הוא. בתום הדיון הורה השופט שגיא על התליית ההליכים ועל הוצאת צו מעצר נגד העותר.

8. העותר נעצר ביום 27.7.2016 על-ידי המשטרה, ובהמשך לכך הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו עד תום ההליכים נגדו.

9. ביום 23.8.2016 התקיים דיון נוסף בהליך הפלילי בפני השופט שגיא, הפעם בנוכחותו של העותר. במועד הדיון ביקשו באי-כוחו של העותר לטעון את סיכומי ההגנה. אולם, בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה ושימע את הכרעת הדין שעליה חתם השופט מודריק. השופט שגיא נימק את החלטתו בכך שהמשפט כולו התנהל בפני השופט מודריק אשר שמע את העדויות בתיק ועל כן ראוי שזה יושלם בהכרעת הדין שנכתבה על ידו. בנוסף לכך, השופט שגיא הצביע על כך שהאחריות למצב שנוצר רובצת לפתחו של העותר, ולכן, כך נקבע, אין מקום לאפשר לו "ליהנות מפירות הימלטותו" במובן זה שהמשפט יימשך משלב בירור האשמה. לבסוף, השופט שגיא שב ועמד על כך שהשמעת סיכומים היא זכות ולא חובה וציין כי יש לראות בעותר כמי שוויתר על זכות זו.

10. להשלמת התמונה יצוין כי בהכרעת הדין שניתנה הורשע העותר בעבירות שיוחסו לו. נכון למועד זה, הטיעונים לעונש צפויים להישמע ביום 1.1.2017.

העתירה והתגובה לה

11. העתירה דנן הוגשה ביום 6.11.2016 והיא מכוונת כלפי החלטתו של השופט שגיא לשמע את הכרעת הדין שנכתבה על-ידי השופט מודריק, ולא להיעתר לבקשת העותר להשמיע את סיכומיו. העותר, שהגיש את העתירה בעצמו, טוען כי החלטתו של השופט שגיא ניתנה בחוסר סמכות שכן בפועל היא מאריכה את כהונתו של השופט מודריק שיצא לקצבה. העותר טוען עוד כי ההחלטות שקיבלו השופט מודריק והשופט שגיא נוגדות את ההסדרים בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, ובכלל זה את סעיף 233 לו המגדיר את סמכויותיו של שופט להמשיך בדיון מן השלב שאליו הגיע קודמו. העותר מוסיף וטוען כי מתן גזר דין בתיק על-ידי שופט שלא כתב את הכרעת הדין פוגע בזכותו להליך הוגן, כמו גם באמון הציבור במערכת המשפט.

12. באשר לנסיבות שהובילו לאי-התייצבותו למשפט טוען העותר כי ביום 8.10.2015 - המועד שנקבע להשמעת סיכומי ההגנה - הוא לא התייצב לדיון עקב "איום ממשי על פגיעה בו". לטענתו, ממועד זה הוא "ירד למחתרת" שלא מרצונו.

13. כפי שצוין בפתח הדברים, בעתירה התבקש גם צו, שבמהותו הוא צו ביניים (הגם שהוגדר על-ידי העותר כ"צו על תנאי") - אשר יורה לבית המשפט המחוזי שלא להמשיך לדון בהליך הפלילי עד להכרעה בעתירה.

14. בהחלטה שניתנה ביום 14.11.2016 התבקשה תגובת המדינה. תגובה זו הוגשה ביום 2.12.2016, ונטען בה כי דין העתירה להידחות על הסף מחמת קיומו של סעד חלופי. לטענת המדינה ההחלטה מושא העתירה היא החלטת ביניים בהליך פלילי שעליה ניתן להגיש ערעור רק בגמר ההליך (וממילא אין לאפשר עקיפה של כלל זה באמצעות הגשת עתירה לבית משפט זה). המדינה מוסיפה כי קיימים מקרים "חריגים וקיצוניים" שבהם ניתן לסטות מכלל זה, אך מציינת שענייננו אינו אחד מהם. המדינה אף מצביעה על כך שגזר הדין בענייננו של העותר צפוי להינתן במועד קרוב יחסית, ובכך יש בכך חיזוק נוסף לעמדה ש"דרך המלך" לבחינת טענות העותר בענייננו היא הגשת ערעור על פסק הדין כולו. המדינה מוסיפה כי העתירה לוקה גם באי-ניקיון כפיים של העותר, בהתחשב בכך שהוא הוביל בהתנהלותו למצב שנוצר. לבסוף, המדינה טוענת כי אף לגופם של דברים אין ממש בטענותיו של העותר.

דיון והכרעה

15. דין העתירה להידחות על הסף. כידוע, לפי סעיף 15(ד)(3) לחוק יסוד: השפיטה ברגיל בית המשפט הגבוה לצדק לא ידון בעתירות נגד בתי משפט הפועלים לפי חוק זה, למעט במקרים של חוסר סמכות או כאשר מתגלה "תופעה קיצונית של שרירות בתחום שהוא מינהלי טהור" (ראו: בג"ץ 583/87 הלפרין נ' סגן נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים, פ"ד מא(4) 683 (1987)). באופן יותר ספציפי, הובהר כי מאחר שלא קיימת אפשרות לערער על החלטות ביניים בהליך הפלילי, ברגיל לא תתאפשר "עקיפה" של הסדר זה באמצעות הגשת עתירה לבג"ץ (ראו למשל: בג"ץ 6876/01 ברלאי נ' שופטת בית משפט השלום בתל-אביב, זיוה הדסי-הרמן (18.11.2001); בג"ץ 2522/02 עטיה נ' בית המשפט המחוזי, כב' השופט גן (24.4.2002); בג"ץ 1598/03 גור נ' בית המשפט המחוזי בתל-אביב (2.3.2003); בג"ץ 8808/04 אפק נ' פרקליטות מחוז תל-אביב (27.10.2004); בג"ץ 3209/06 שורפי נ' בית המשפט המחוזי בתל אביב (17.4.2006); בג"ץ 7456/09 מידברג נ' בית משפט השלום בראשון לציון (21.1.2010); בג"ץ 8501/11 גבר נ' כב' השופט רון (15.12.2011)). מקרה זה אינו נמנה עם המקרים שמצדיקים התערבותו של בית משפט זה.

16. יש להודות על האמת: המקרה שבפנינו אינו מקרה שגרתי. אולם, העותר לא הצביע על סיבה שבגינה יש לסטות מהכלל שתואר לעיל. הגם שהנסיבות הייחודיות של תיק זה עשויות לעורר שאלות פרשנויות ביחס להסדרים הקבועים בחוק סדר הדין הפלילי, אין מדובר בנסיבות שבהן הצדק מחייב את התערבותו של בית משפט זה. מסקנה זו מקבלת משנה תוקף לנוכח השלב הדיוני שבו מצוי ההליך, ערב השמעת הטיעונים לעונש. למותר לציין כי אין באמור בפסק דין זה כדי לנקוט עמדה כלשהי לגופן של טענות.

17. סוף דבר: העתירה נדחית. ממילא נדחת גם הבקשה לצו ביניים. לפנים משורת הדין, אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"א בכסלו התשע"ז (11.12.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט